

ACİL SAĞLIK HİZMETLERİ

**HASTANE ÖNCESİ
ACİL SAĞLIK HİZMETLERİ**

ÖĞR. GÖR. ÖZGE BİLGİN

AREL ÜNİVERSİTESİ

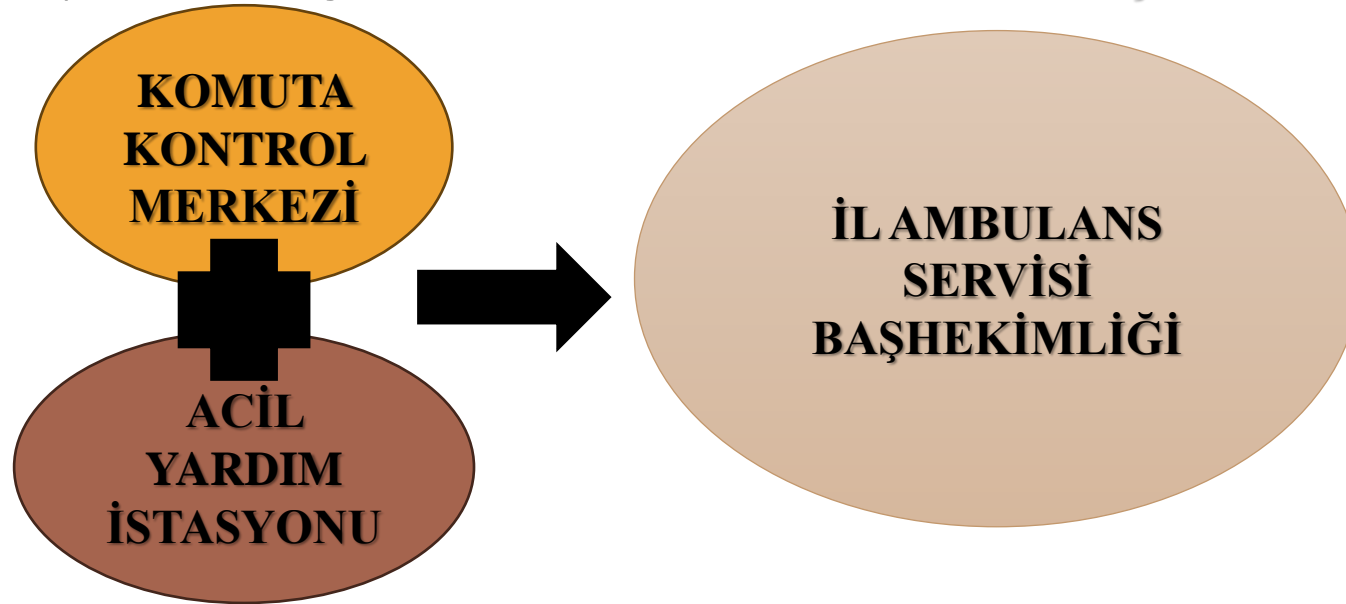
Meslek Yüksekokulu- İlk ve Acil Yardım Programı

Hastane öncesi acil sağlık hizmetleri; hasta veya yaralıların hastaneye ulaştırılıncaya kadar geçen sürede yapılan acil bakım hizmetlerini kapsar.

Acil sağlık hizmetleri ise acil hastalık ve yaralanma hâllerinde, **konusunda özel eğitim almış ekipler tarafından, tıbbi araç ve gereç desteği ile olay yerinde, nakil sırasında, sağlık kurum ve kuruluşlarında** sunulan tüm sağlık hizmetlerini kapsar.

Acil Sağlık Hizmetleri Őube M¼d¼rl¼ę¼, il d¼zeyinde hastane ¼ncesi acil sağlık hizmetlerini, b¼nyesine bağlı **“İl Ambulans Servisi BaŐhekimlięi”** aracılığı ile y¼r¼tmektedir.

İL AMBULANS SERVİS ŐEMASI

İL AMBULANS SERVİSİ BAŐHEKİMLİĐİ

Ambulans hizmetlerinin il düzeyinde organizasyonunu, yönlendirilmesini, uygulanmasını ve değerlendirilmesini sağlar.

İl ambulans servisi başhekimliğinin görevleri şunlardır:

- ▶ Acil bakım hizmetine katılan **kurum ve kuruluşlar arasında işbirliğini** sağlar.
- ▶ Merkez ve istasyonlar ile **ambulans servisinin tüm birimlerini ve personelini sevk ve idare eder.**

-
-
- ▶ Hizmetin sürekliliği ve geliştirilmesi için gerekli personel, bina, araç ve malzemenin sağlanması amacıyla **mali kaynak temini ve kullanılması için gerekli planlama ve organizasyonu** yapar.
 - ▶ Komuta kontrol merkezi ve istasyonlarda **kullanılan tüm araç ve gereçlerin temin, kayıt, bakım ve onarımlarını** sağlar.
-

- ▶ İlin coğrafi özelliklerine, nüfusa ve ihtiyaca göre **yeterli sayıda kara, hava ve deniz ambulansları ile acil sağlık araçları ve hizmet araçları** bulundurur.
- ▶ Hizmetle ilgili **tüm kayıt ve istatistikleri tutar.**
- ❖ **Komuta kontrol merkezi ve acil yardım istasyonları başhekimliğe** bağlı olarak çalışır.

112 KOMUTA KONTROL MERKEZİ

Bir bölgede veya ilde **acil hastalık ve yaralanma durumlarında, ambulans istemi için acil çağrı tek bir merkeze yapılmaktadır.**

- Ülkemiz için bu çağrı merkezinin telefon numarası **112**'dir.
- Bu numaraya her türlü telefon ile kısa sürede ulaşılabilir.
- Sabit ve ankesörlü telefonlar, cep telefonları ile ücretsiz olarak görüşme sağlanabilir.

❖ Karşılaşılan olayın hangi kurumu ne derecede ilgilendirdiği veya önceliğin hangisinde olduğu hususunda tereddüt yaşanmakta ve birkaç kurumu ilgilendiren bir olay karşısında tüm irtibat telefonları bilinse bile, ayrı numaralar aranmak durumunda kalınması nedeniyle, zaman, kaynak israfı ile birlikte **can ve mal kayıpları da yaşanabilmektedir.**

Avrupa ülkelerinde, emniyet, sağlık ve yangın gibi acil yardım hizmetleri tek merkezden koordine edilmekte olup **AB ülkelerinde 112, Amerika'da 911** numarası acil yardım hattı olarak kullanılmaktadır.

Avrupa Birliği, 29 Temmuz 1991 tarihli kararı ile birlik çatısı altındaki tüm ülkelerde **112 hattının “Tek Avrupa Acil Çağrı Numarası** (Single European Emergency Call Number) olarak kullanımını öngörmüştür.

Avrupa Birliği'ne uyum sürecinde, **Ülkemizde “Tek Acil Çağrı Numarası”** oluşturma çalışmaları; **2003 yılında**, Hollanda Hükümeti ile T.C. İçişleri Bakanlığı'nın işbirliği ile **MATRA Projeleri kapsamında başlanmış, 06 Nisan 2005 tarihinde Antalya pilot il olarak belirlenmiştir.**

2021 Haziran ayı itibariyle 81 ilde 112 Acil Çağrı Merkezi faaliyete geçmiştir.

Uygulama ülke geneline yaygınlaştırıldığında tüm acil yardım hizmetleri (ambulans, itfaiye, polis, jandarma, sahil güvenlik vs.) tek bir acil çağrı merkezinden yönetilecek ve tüm acil durumlar için **tek bir acil çağrı numarası "112"** kullanılacaktır.

Avrupa tek acil çağrı numarası Türkiye uygulamasında, **iki aşamalı operatör sistemi** uygulanmaktadır. Bu sistemde, acil yardım talebi için 112'yi arayan kişi, **çağrı karşılayıcı personel olarak** tanımlanan operatör tarafından karşılanmakta, **arayan kişinin hizmet talebine göre** çağrı ilgili acil yardım kuruluşunun (acil sağlık, itfaiye, polis, jandarma vs.) **çağrı yönlendirici personel** olarak tanımlanan personeline aktarılmakta ve çağrı bu aşamadan sonra bu operatör tarafından yönetilmektedir.

ACIL
DURUMDA
112
TEK
NUMARA

- **Jandarma**
- **Polis**
- **Ambulans**
- **İtfaiye**
- **Orman Yangın**
- **Sahil Gv.**
- **Afad**
- **DKMP**

Komuta kontrol merkezinin birçok ülkedeki genel adı, **çağrı merkezi'dir.**

- Komuta kontrol merkezi, **sadece acil çağruların ulaştığı bir merkez** ve bu çağrıyı kayda geçirip en uygun araç ve ekiplere yönlendirecek teknolojik alt yapıya sahiptir.
- Bu merkezlerde insan hatasını en aza indirecek şekilde bir **elektronik haberleşme programı** bulunmaktadır.

KOMUTA KONTROL MERKEZİ

- **Komuta kontrol merkezi, il ambulans servisi başhekimliğine bağlı** olarak çalışır.
- Merkezler, ilin nüfusu, acil sağlık çağrı sayıları, istasyon sayıları ve ilin özelliklerine göre yeterli sayıdaki personel, teknik donanım ve yazılım alt yapısı ile birlikte uygun fiziki yapılarda kurulur.

- Komuta kontrol merkezinin **tüm ambulansları yönetme kabiliyeti**, diğer merkezler ile her türlü iletişimi ayrıca **hastane acil servis, yoğun bakımlar ile iletişimi bulunması** gerekmektedir.
- Merkezlerin başta depremler olmak üzere **her türlü afete dayanıklı müstakil yapılarda kurulması** ve hizmete uygun teknolojik bir alt yapıya sahip olması gerekir.

- Gerektiğinde **aynı coğrafi bölgede hizmet veren merkezler arasında** teknik donanım ve iletişim alt yapısı ortak veya entegre kullanılarak; **iller arası hasta sevkleri, olağandışı durumlar ile afetlerde bölgesel koordinasyon ve yönetim sağlanabilir.**
- Tüm görüşmelerin elektronik ortamda kayıtlı olduğu bu merkezin **olağandışı durum ve afetlere hazırlıklı olması için** aynı donanımları taşıyan **mobil bir aracı veya bir yedeği olması** gerekmektedir.

KOMUTA KONTROL MERKEZİNİN GÖREVLERİ

- 1. Merkeze ulaşan acil sağlık çağrılarını değerlendirmek, çağrılara göre verilmesi gereken hizmeti belirleyerek yeterli sayıda ekibi olay yerine yönlendirmek, hizmet ile ilgili her türlü veriyi kayıt altına almak, saklamak ve değerlendirmek,**
- 2. İl düzeyindeki kendisine bağlı istasyonların acil yardım, hasta nakil, özel donanımlı ambulanslar, hava ve deniz ambulansları, acil sağlık araçları ile hizmet araçlarınının sevk ve idaresini yapmak,**

3. **Hastaneler arasındaki koordinasyonu sağlayarak hasta sevk sisteminin düzenli olarak işlemlerini sağlamak, başta yoğun bakım yatakları olmak üzere kritik yatak ve birimler ile personelin takibini yapmak,**
4. **Hizmetin verilmesi sırasında, hizmete katılan kurum ve kuruluşlar arasında işbirliği ve koordinasyonu sağlamak,**

-
- 5. Olağandışı durumlar ve afetlerde diğer kurumlarla işbirliği içerisinde olay yerine yeterince ambulans ve acil sağlık aracını görevlendirmek, hastane koordinasyonunu sağlamak, gerektiğinde ildeki tüm ambulansları ve özel ambulans servislerini sevk ve idare etmek,**
 - 6. Başhekimlikçe verilen diğer görevleri yapmaktır.**
-

KOMUTA KONTROL MERKEZİNDE ÇALIŞAN PERSONEL VE ÖZELLİKLERİ

Komuta kontrol merkezi; komuta kontrol merkezi nöbetçi sorumlu hekimi, komuta kontrol merkezi hekimi, komuta kontrol merkezi çağrı karşılama personelinden (ATT, AABT, hemşire) oluşur.

- Çalışan personel, komuta kontrol merkezinde işleyişin **24 saat kesintisiz sürdürülmesi için nöbet sistemi** ile çalışırlar.

Komuta Kontrol Merkezi Nöbetçi Sorumlu Hekimi

112 acil sağlık hizmetlerinin 24 saat süreyle kesintisiz sürdürülebilmesi ve idare edilmesi amacıyla hizmet kapasitesi, istasyon ve hastane sayısı fazla olan illerde **komuta kontrol merkezinde nöbet tutmak üzere başhekim tarafından görevlendirilen personeldir.**

- ▶ **Başhekim ve ilgili başhekim yardımcısının olmadığı durumlarda nöbet süresince komuta kontrol merkezi ve istasyonlardaki işleyişin kurallara uygun ve aksatılmadan yürütülmesinden sorumludur.**
- ▶ **Olağandışı durumlar ve afetlerde başhekim adına olaya müdahale eder, gerektiğinde olay yeri yönetimini yerinde üstlenir.** (İl Ambulans Servisi Çalışma Yönergesi 7. madde)

Komuta Kontrol Merkezi Hekimi (Danışman Hekim)

Komuta kontrol merkezine gelen ve çağrı karşılayıcı personelce kendisine yönlendirilen **acil çağrılarının, acil sağlık hizmeti gerektirip gerektirmediğini değerlendirir.**

- ▶ **Değerlendirme yetkisi çağrıyı alan danışman hekime aittir.**
- ▶ Danışman hekim, acil çağrının acil sağlık hizmeti gerektirmediğine karar verirse acil çağrıyı reddetme yetkisine sahip olup bu takdirde acil çağrının nasıl karşılanabileceğini bildirmekle de yükümlüdür. (İl Ambulans Servisi Çalışma Yönergesi 8. madde)

- ▶ **Merkeze bağlı çalışan tüm ambulansların takibini yapar,** ambulans görevlendirilmesinde ve organizasyonunda yetkili ve karar vericidir. **Olağandışı durum ve afetlerde, ilk ambulans ekibi olay yerine ulaşana kadar olay yeri yönetimini üstlenir.**
- ▶ Bu işlemin sağlıklı yürütülebilmesi için danışman hekimlerin bölgenin ulaşım koşullarını bilmeleri, iyi harita kullanabilmeleri ve semtlerin adres bilgilerine sahip olması gerekir.

Komuta Kontrol Merkezi Çağrı Karşılama Personeli (ATT, AABT, Hemşire)

Çağrı karşılama personeli, komuta kontrol merkezinde işleyişin 24 saat kesintisiz sürdürülmesi için nöbet sistemi ile çalışır ve konusunda eğitim almış sağlık personelidir.

- **Komuta kontrol merkezine gelen çağrılarını değerlendirir.**
- **Sağlıkla ilgili çağrılarını komuta kontrol merkezi hekimine aktarır.**

Veri Derleme ve Değerlendirme Memuru (Veri Hazırlama Kontrol İşletmeni)

Ambulans ekibi tarafından telsizle bildirilen **hareket saati, varış saati, hasta veya yaralıyı alış saati, hastaneden ayrılış saati ve istasyona dđnüş saati** gibi verileri anında **çağrı kayıt formuna işleyen personeldir.**

Teknik Destek Elemanı

İstasyonların bildirdiği **eksik malzeme ve ilaçları istasyonlara ulaştırmak** telsiz ya da ambulans donanımında ortaya çıkabilecek **teknik arızaları gidermekle** görevlendirilen personeldir.

Tıbbi Sekreter

Komuta kontrol merkezinin **resmi yazışmalarından** sorumlu olan personeldir.

Şoför

Komuta kontrol merkezinin **hizmet araçlarını kullanmakla görevli** personeldir.

Hizmetli

Komuta kontrol merkezinin **temizlik ve düzeninden sorumlu** personeldir.

112 ACİL YARDIM İSTASYONLARI

112 acil yardım istasyonları, **komuta kontrol merkezi tarafından değerlendirilen acil çağruların telsiz ya da telefon ile bildirildiği birimlerdir.**

İstasyonlar, **acil sağlık hizmeti sunmak ve tıbbi m¼dahalede bulunmak** amacıyla **m¼d¼rl¼ğ¼n teklifi ve valiliğin onayı** ile kurulur.

Ancak, l¼zumu h¼linde il sınırları dışında da valiliklerin teklifi ve Sağlık Bakanlığının onayı ile istasyon ağılabilir.

- Ambulans istasyonları hemen hemen tüm ülkelerde sağlık kuruluşları, itfaiye binaları veya bu işe uygun binalarda hizmet vermekte ve **görev yaptığı bölgenin merkezi bir yerinde konuşlanmaktadır.**
- İstasyonlarda acil sağlık hizmetleri konusunda eğitim görmüş **sağlık ekibi ile tıbbi donanımlı ambulanslar** görev yapar.

- **Uluslararası standartlara göre bir ambulans ekibi olay yerine; kentsel alanlarda en geç 10 dk., kırsal alanda en geç 20 dk.'da** ulaşmalıdır.
- Ayrıca aynı bölgede birden fazla ihbar alınma olasılığına karşı iç içe geçmiş daireler sistemi ile bölgeler, istasyonlar arasında paylaşılmalıdır.

- **İstasyonda** ambulans ve ambulanda görev yapan ekibe lojistik destek sağlamak amacıyla, **en az üç oda, eğitim salonu, tuvalet, banyo, mutfak, malzeme deposu, ambulans garajı ile telefon, sabit telsiz ve gereken diğer malzemeler** bulunmalıdır.

İSTASYON TİPLERİ

Verdikleri hizmete göre istasyonlar üç tiptir. Bunlar:

- ▶ **A TİPİ İSTASYON**
- ▶ **B TİPİ İSTASYON**
- ▶ **C TİPİ İSTASYON**

A TİPİ İSTASYON

24 saat kesintisiz sadece ambulans hizmeti verilen, ihtiyaca göre birden fazla ekip ve ambulans bulundurulan, idari ve özlük hakları bakımından ambulans servisi başhekimliğine bağlı ve kadrolu personeli olan istasyonlardır.

Bu istasyonlar;

- Ekip içerisinde **hekim bulunanlar A1 tipi istasyon,**
- Ekip içerisinde **hekim bulunmayanlar ise A2 tipi istasyon** olarak adlandırılır.

B TİPİ İSTASYON

Birinci, ikinci ve üçüncü basamak resmi sağlık kurum ve kuruluşları ile entegre olarak kesintisiz ambulans ve acil servis hizmeti verilen; kadrosu ve özlük hakları bakımından bünyesinde bulunduğu kuruma ve ambulans hizmeti bakımından merkeze bağlı olan, **ekip içerisinde hekim bulunan** istasyonlardır.

Bu istasyonlar;

- **Hastane acil servisi ile entegre olanlar, B1 tipi istasyon**
- **Birinci basamak sağlık kuruluşları ile entegre olanlar ise B2 tipi istasyon** olarak adlandırılır.

C TİPİ İSTASYON

İhtiyaca göre günün belirlenen saatlerinde sadece ambulans hizmeti verilen, idari ve özlük hakları bakımından **ambulans servisi başhekimliğine bağlı** acil yardım istasyonlarıdır.

Acil Yardım İstasyonlarında Çalışan Personel Ve Özellikleri

İSTASYON SORUMLU HEKİMİ

İstasyon personelinin 1. derecede disiplin ve sicil amiridir. B tipi istasyonlarda istasyon sorumlu hekimi, aynı zamanda entegre sağlık kuruluşunun acil servis sorumluluğunu da üstlenir.

- Teklifi entegre sağlık kuruluşunun başhekimisi veya sorumlusu tarafından yapılır.
- Entegre sağlık kuruluşundaki acil servis ve 112 ambulans hizmetlerinin uyum içerisinde ve tüm personelin koordinasyonu ve katılımı ile sürdürülmesinden sorumludur.

İSTASYON SORUMLU SAĞLIK PERSONELİ (AABT, ATT)

İstasyon sorumlu sağlık personeli, istasyon sorumlu hekiminin teklifi ile istasyonda görev yapan sağlık personeli arasından seçilen kişidir.

İl ambulans servisi başhekimliğinin onayı ile görevlendirilir.

İSTASYON SORUMLU SÜRÜCÜSÜ

İstasyon sorumlu sürücüsü, istasyon sorumlu hekiminin teklifi ile istasyonda görev yapan sürücüler arasından seçilen kişidir.

İl ambulans servisi başhekimliğinin onayı ile görevlendirilir.

İSTASYON NÖBETÇİ HEKİMİ

112 acil yardım istasyonunun usulüne uygun planlama ve onay ile yayımlanmış nöbet cetveline göre görevlendirilmiş hekimdir ve aynı zamanda nöbet ekibinin amiridir.

İSTASYON NÖBETÇİ SAĞLIK PERSONELİ (AABT, ATT)

112 acil yardım istasyonunun usulüne uygun planlama ve onay ile yayımlanmış nöbet cetveline göre görevlendirilmiş sağlık personelidir.

İSTASYON NÖBETÇİ SÜRÜCÜSÜ

112 acil yardım istasyonunun usulüne uygun planlama ve onay ile yayımlanmış nöbet cetveline göre görevlendirilmiş sürücüdür.

Acil sağlık hizmeti sunumu sırasında ihtiyaç duyulan personel ve malzemeyi hızlı şekilde ulaştırmak ve olay yerinde görev yapmak üzere kullanılan kara, hava ve deniz araçları ve ambulanslar mevcuttur.

**DİNLEDİĞİNİZ
İÇİN
TEŞEKKÜR EDERİM.**

